

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE

Egyes évre 10 — kr.
Félévre 5 — " "
Negyedévre 3 — " 50 "
Egy órára 1 — " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
irattessék a ki szerinti jutányos áron vésenek fel. Bélyeg-díj min
den külön beutaltatást 30 kr.

A magyar bölcsesség.

Debreczen, decz. 14.

Nem uraim, ne tessenek megijedni a véletlenül ölnökbe pottyánóg függetlenségnek rémgondolatától. Legyenek önök nyugodtak, Magyarország nem lesz független. Mert mi nem függetlenek akarunk lenni, de bölcssek. A függetlenséghez erő és bátorság kell, a mit nem követelhetünk senki fiától, ha vele nem született. A magyar bölcsességhez már könnyebben hozzájutunk, minthogy az egyenlő a stoicismussal, a kényelem szeretettel és sok mindennel, a mi soha sem képezte alapját a szabadságnak.

Mi csak ujjongjunk, mint a kormánypárti «Magyar Hírlap», mely a fölött fakad határtalan öröme, hogy Bánffy ezt az országot megel nem adta, holott van olyan többsége, mely erre tökéletesen képes s melylyel ezt bármely pillanatban, ha akarja, eladhatja. Valóban nagy érdem, méltó rá, hogy hazánk minden gutgesinnt polgára e fölött örömkönyeket potyogtasson.

Ne féljetekek ti jámbor kormánypártiak, hatalomnak és az ország minden javainak kiarendálói. Legyetek nyugodtak, tettek marad a koncz, Magyarországa a rabláncz. — Szolganemzedék, mely az eszmékért való küzdelem felséges gondolatát nevelésnek tartja, szabad nem lehet. Ne kívánjátok a vetés közt bujkáló gyáva fúrjtól, hogy méltányolni tudja az ég felé törő pacsirtát, mely kit teszi magát vésznek, rabló madár támadásának, csak hogy emelkedhessék, csak hogy eldalolhassa oda fenn a magasban szabadságát! Igazán érthetetlen madár. Hisz a hizlaló buzaszem, a reális földön terem. Akárcsak a provizio.

Nem olvastátok Petőfit! «A kutyák dalá»-t és «A farkasok dalá»-t, e két testvérkölteményt? Miért kívánjátok a született kutyáktól, hogy a farkasban kiolthatlan függetlenségi vágy lelkesítse s a saját kutya hüségét, — mely boros-sebés, kőszegi és vaskapui oldalba való rugásoknál egyébre igazán nem érdemes — levetkőzze és meglagadjá?

Kutyához sohasem illett a követelődés, mert a kutyának csak egy joga van: a koplalás. Hüségese szemekt bárgyú vágygyal veti föl koplaltatójára és boldog, ha láthatja, ha neki szentelheti életét. Elhiteti magával, hogy őt szeretik, hüségét megbecsülik. Kutyaeszével nem látja át, hogy nem a szeretet, de az önzés köteléke az, mely miatt gazdája annyi figyelemre is méltatja, mint a mennyiben része van.

Ez az ország közgazdaságilag ugy le van soványodva, mint egy hektikás beteg. Meg lehetne gyógyítani az önálló vámtérülettel. Iparvállalatokat teremthetnénk, melyek adót fizetnének az országnak, kenyeret adnának a most lázongó socialistáknak, szaporodnék ellenségeink tengerében a saját fajunk és nem szégyenednék el az ország az idegen ipar kiszípolozó, elsoványító hatása alatt, de benn maradna pénzünk a hazában és forogna a nyers termelő munkás meg a gyáros között.

Ilyen bölcs nemzet egyébre nem érdemes, csak arra, hogy törvénybe iktassa, miszerint neki van joga arra, hogy a saját jogával ne éljen.

Kitől várjátok az ország jogainak védelmét? Hogy ne Jánostól, Király Ferencztől, Kola Jánostól, Weisz Bertholdtól és társaiktól? E léhák hadától, kiknek egyedüli politikája az önszeretet? Urak, ne bolondozzatok. Magyarország elég jó kezébe van arra, hogy joga i hoz ne juthasson.

Oh bölcs állam és bölcs hatvanhetes kiegyezés! Értékedet semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy tőlünk állandóan lemondást kívánsz, de lelkesedésre soha sem adsz alkalmat. Legfőbb olyan mü-lelkesedésre, mely most kormánylapjaink s ezek között a »Debreczeni Ellenör« hasábjairól szétáradoz. Lelekesedés, a melyet a fölött érzünk, hogy joguuk van jognak kal nem élni. Mert ha élni próbálnánk vele, könnyen ugy járnánk, mint Esopus meséjében a vadászprédán osztozkodó társaság az oroszlanal. Jobb hát, ha az okosat adjuk és önként lemondunk arról, a miért küzdeni nem akarunk és nem merünk.

Midőn Perikles a peloponnézosi háboru első halottai fölött örök szép beszédét megtartotta, nem az elesetteket dicsőítette, de Athén szabad alkotmányát, melyhez foghatót az akkori világ egyetlen állama sem adhatott polgárainak. »Ime ezért a hazáért haltak ezek a hősök, ilyen hazához voltak méltók, ennek váltak dicsőségére!« Így kiált föl beszéde végén büszke öntudattal a nagy ember!

Hát nekünk vajjon érdemes volna-e ilyen hazáért, ilyen jogokért meghalni? Meghalni azért, hogy a bécsi körök a populus Bánffyban éhes falkájával éte-tik meg ezt az országot? Ki lelkesedik a közösügy hizlaldájáért, magukat a hizlokat kivéve? a kik között diszes helyen állanak a mi dicső képviselőink: Kola János és Király Ferencz.

Lelekesedés? Furcsa szó, ma-holnap

kivész a forgalomból. Pedig alig egy félszázada annak, hogy lelkesedésünk önkívületében legyőztük a lehetetlent és oly nagy tetteket miveltünk, melyek titánokhoz veltak méltók, melyek felköltötték az egész világ rokonszenvét és csudálatát.

Mintha csak egyrészt a forradalmunk titánjaira, másrészt korunk léhaságára gondolt volna Demosthenes (bocsánat kedves »szabad uszó«, nekünk is lehet görögből idézni!) a harmadik Philippika következő sorában:

Volt, volt akkor athénei férfiak, valami a nép szellemében, a mi most nincs meg, a mi Perzsia gazdaságán győzelmet aratott, Hellász szabadságát megtartotta és a harcban sem vizen, sem szárazon nem engedett, most pedig ennek hiánya mindenben kárt okoz és közügyeink állapotát egészen felforgatja.

»S ugyan mi vala ez? Az, hogy minden ember gyűlölte azt, ki a Hellász fölött uralkodni és azt rabságba ejteni vágyóktól pénzt fogadott el.«

»Akkor a közügyek semmi részében sem lehetett megvásárolni a kedvező pillanatot, — melyet a szerencse sokszor a figyelmekek ellenében a gondtalanok kezére jatszik — sem a szónoktól, sem a tábornoktól.«

Mostan azonban mindezeket mintegy a piacon árulják s helyettük behozzák azt, a mi miatt Hellász elvesz és kórállapotban sanylik. És mi ez? A féltékenység, ha egyik valamit kapott; a gunykacszaj, ha azt bevalja; (az elnézés azok iránt, kikre ez rábizonyosodik) a gyűlölség, ha ezeket szidják s mindaz, a mi még a megvesztegethetőség-ből folyik.

»Mert nem alap és ok nélkül voltak az akkori hellének annyira készek szabadságuk védelmére, valamint a mostaniak a szolgálásra.«

Aztán mondjátok, nem érdemes classikusokat tanulni. Mikor Demosthenes előre megjövendöli a Bánffy-korszakot!

Most meg lehet vásárolni a kedvező pillanatot provizóval, konczczal, méltóságokkal, grófi koronákkal, kereszttekkel. És ez természetes is. A margitai és a szikszói választók jelszava ez: ki ad többet érte? Mi joga van azt követelni az ilyen demoralizált választókerületnek, hogy érdekeit a képviselője a szivén hordja? Hisz aki őket megvettte annak van joga arra is, hogy őket eladja. Nem kívánhatják, hogy a képviselőjük önzetlenebb, becsületesebb legyen, mint a minők ők voltak. Csak meglelte a foltját, ennyi az egész!

Am azért a függetlenségi párt tegye meg a magát. Tegyen ugy, mint a

cheronei sikon maradó thébei sereg, mely ha meg nem menthette Hellászt, legalább méltó volt őseihez.

Állítson példát az utókornak, hogy hazaárulókkal szemben hogyan kell védeni az ország jogait.

BELFÖLD.

A második provizórom. A második provizórium javaslat sorsáról ellentétes hírek foglalkoztatják a politikusokat. A kormány-pártban meg vannak győződve, hogy a függ. part az alkotmányosságnak fog ártani, ha a javaslat törvényerőre emelésének útját állja, mert a kormány kényszerhelyzetében nem tehet mást, mint hogy jan. 1-től kezdve kormányzati uton intézkedik. Viszont a Kossuth-pártban arról beszélnek, hogyha kell, még január hónapot is kihúzzák, még pedig komoly vitával, de nem engednek abból az elvből, mely szerint az önálló vámterületnek és az önálló banknak kell következnie, ha az osztrák parlamenttel nem tudjuk megkötni a közgazdasági kiegyezést. Nem hajtanak és semmiféle paktumot nem kötnek. Azt is beszélnek, hogy a kormány a munkástörvényt szegi a Kossuth-párt gazdatiszjai mellé, azzal, hogy leveszi a napirendről, ha el nem távoznak a küzdőtérrel. Viszont Sima Ferenc kijelentette, hogy a munkásjavaslatnál 160 beszédet fog mondani. A nemzeti pártban keresik a megoldás módját, foglalkoznak a Karolyi István gr. javaslatával. Az ellenzékkel ezzel talán le lehetne szerelni; de a kormány-elnök a tervezett kompromisszumot nem akarja elfogadni.

Egy másik tudósításunk a következőket jelenti: Hegedűs Sándor ma teszi le a Ház asztalára az önrendelkezési javaslatról szóló pénzügyi bizottság jelentését. Ezután tovább folyik a mezőgazdasági munkástörvény feletti általános vita, mely jóval nagyobb arányúnak ígérkezik, mint eredetileg hitték. A javaslat egyes rendelkezéseinek megváltoztatására a jobboldalról is többen fognak módosításokat benyújtani. Így az eddig a jegyzőknél föliratokon kívül Harkányi János báró és Örléy Kálmán is hozzászólnak a javaslat-hoz s több módosítást is fognak indítványozni. Kivülök a nemzeti pártból, a függetlenségi és a néppártból is számos felszólalást terveznek. Ilyen formán a munkástörvény

tárgyalása legalább is a jövő hét közepéig fog elhúzódni. — Ezután kerül sorra az önálló ideiglenes rendelkezésekről szóló javaslat. Hogy milyen fogadtatásban fog részesülni, azt a politikai világ mai hangulata világosan mutatja. A nemzeti s a néppárttól ezúttal már nem szól a krónika. Apponyiek a retorzió-nális rendelet megszorítására vonatkozó módosítás felvétele után minden tartózkodás nélkül a kiegyezési statu quo megővására irányuló álláspontra helyezkedtek. A néppárt részéről is eloszlott a harci kedv.

A delegáció vége. A magyar delegáció mint Bécsből jelentik, decz. 20-án tartja meg záró ülést.

A kath. kongresszus 27-es bizottsága tudvalevőleg azt határozta el, hogy csak a delegáció üléseinek befejezése után ül össze. Minthogy a delegáció működését még be nem fejezte s a 27-es bizottság több tagja kénytelen lesz a delegáció záró ülésére ismét Bécsbe menni, a bizottság most nem volt összehívható. A bizottság üléseit azért is kénytelen volt elhalasztani, mert több tagja, akik egyszersmind orsz. képviselők, fölkerítették a bizottság elnökét, hogy addig, amíg a jelenleg napirenden levő fontos országgyűlési tárgyalások folynak, mely idejüket teljesen igénybe veszi, ne hívja össze a bizottságot. Ennek folytán és tekintettel a karácsonyi és újévi ünnepekre a 27-es bizottság január eleje előtt nem fogja megkezdhetni működését.

Királyi döntés a kvótáról. A magyar delegáció záró ülése e hónap 20-án lesz Bécsben. Ez ülés előfeltétele lévén a kvóta megállapítása, politikai körökben biztosra veszik, hogy a királyi döntés ez ügyben még e héten megtörténik. A királyi döntést természetesen senki sem ismeri meg, de előre látható, hogy a provizóriumos törvény értelmében a statuskvó meghosszabbítását fogja kimondani. Ezen az alapon állapítja meg aztán a delegáció a közös kiadásokból a monarchia 2 államára eső összeget. A dualizmus fennállása óta ez lesz az első eset, hogy a kvóta-arányt királyi döntés határozza meg.

Harez az önálló vámterületért.

— Budapesti levél. —

decz. 13.

A pénzügyi bizottság ülésén történtek, különösen Lukács László pénzügyminiszter nyilatkozatai a helyzetet nagyon elmérgesítették.

A kormánypart egyrésze, daczára, hogy nagyon jókedvűnek mutatja magát meg van döbbenve, mert biztosra veszi, hogy a függetlenségi és 48-as párt akcióját most már nem lesznek képesek meggátolni. Ezek arra akarják rávenni Bánffy-t, hogy adja elő a felségének egész nyíltan milyen helyzet előtt áll az ország. Tolmácsolja, hogy nem Magyarország oka a mai helyzetnek, s kérjen arra fölhatalmazást, hogy az önálló vám föállítására iránt május 1-ére kötelező ígéretet tehesse. A kormánypart másik része kész elfogadni azt is, hogy az esetre, ha a javaslat nem lehet törvény, hát Bánffy kormányozzon rendelettel.

Érdekes dolgok történtek a pénzügyi bizottság híres ülésében is, melyeket a felhivatalos tudósítók elhallgattak. Ugyanis Tisza Kálmánnak arra a kijelentésére, hogy az utódok ki fogják átkozni azokat, kik a külön vámterületet követelik, Justh Gyula azt válaszolta, hogy ő nem követi erre a térére, merezt a tételt nagyon könnyű volna oda fordítani, hogy az utódok azokat átkozzák meg, a kik a közös vámterületet védik. Szerinte a bizottságban helyt kellene adni a kapacitáczióknak. Ilyfajta nyilatkozatok után azonban ez megszűnik.

Majd neki fordult Justh Lukács pénzügyminiszter hazafiatlan beszédének s bizonyította, hogy vámközösségben levő államok közül az erősebb élvezi a vámközösség összes előnyeit. Az bizonyos, hogy nálunk Ausztria erősebb. A kereskedelmi szerződésnek mindenütt Ausztria érdekeit tartják szem előtt a mi rovásunkra. A vámkülföldről bejövő iparcikkre nagy vámkot vetetünk Ausztria érdekében. Ezek az államok retorzióval éltek s szintén nagy vámkot vetettek nyereségünkre. Ez ismét Ausztriának vált előnyére, mert nyereségünkre a külföldről kiszorulván, ezek egyenesen az osztrák piacra lettek utalva, minek következménye az lett, hogy Ausztria oly aron adja iparcikkait, ah gy akarja; s veszi nyereségünkre, ahogy neki tetszik. Sajátja osztrak tartja, hogy ha nemzeti jogok szerzéséről van szó, akkor Magyarországot a mindig legsötétebb színben s lehető gyengének festik. Ezt ő taktikai szempontból is károsnak tartja.

A pénzügyminiszter érveit egyeznek Lecher érveivel. Még ha csakugyan gyenge volna Magyarország, arról a helyről akkor sem lenne szabad ezt hangoztatni; a törvényjavaslatot el előleg kijelenti, hogy az 1867; XII.

A „DEBRECZENI” TÁRCAJA.

A boldogságról.

Írta és felolvasta a debr. István gőzmalom munkások önk. és segélyző körében 1897. decz. 10-én

Dr. Benedek János.

Mélyen tisztelt hölgyeim! s munkás barátaim!

Az emberiség egyik büszkeségének, a magyar nemzet halhatatlan költőjének, Petőfi Sándornak szavaival kezdem meg a boldogság rövid kis elmefuttatásomat.

*»Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában!«*

A korán beköszöntő tél halotti szemfedőt bocsátott a szép természet mosolygó arczatára; betört a madárdalos, lombos erdők szépségeiben gazdag kincstárába s mint egy gatat nem ismerő lazadó: letépte a hatalmas erdők díszes lombkoronáját s e pusztulás láttára együtt kérdezzük a költővel:

Mit csinálna kiinn az ember ilyen tájban?
Mostan itt benn szép az élet a szobában.
Most minden kis kunyhó egy tündérpalota,
Ha van honnan rakni a kandallóra fát.

Ime t. hölgyeim és tagtársaim! a téli zord idő minket is összehozott ebbe a barátságos meleg szobába s az István gőzmalom derek munkásai önképző és segélyző körének megtisztelő felszólítása folytán kedves kö-

telességemnek ismertem megjelenni az én nagyrabecsült tagtársaim körében, hogy a téli esték egyikének unalmát megkíséreljem elűzni, (avagy talán előidézni?) egy kis elmekedést tartva arról a sokat hanytvetett, de mindezeidig határozottan meg nem állapított kérdés felől, hogy miben áll az emberi boldogság?

Egyet bizonyosan tudok, hogy nem felolvasások tartásában s meg kevésbé azok hallgatásában. S magam részéről is szívesen adok igazat annak a polgártársunknak, aki a téli összejövetelt csak akkor kedveli, ha az kézfogó, esküvő, keresztelő, avagy a mi mindezeknek a családi eseményeknek fődisze és koronája, t. i. disznótör.

A mi t. tagtársaink azonban az önképzés szép jelszavát írják zaszóljukra; áldozzuk föl tehát e kis felőrat a száraz elmélkedésnek s próbáljuk fölfeszegetni annak a nagy problémának a nyíjtát, annak az utólréhetetlen alomnak megfejtését, a mit bölcselők és nem bölcselők boldogságnak nevezve, az emberi élet tulajdonképeni célja gyanánt szeretnek fölűntetni.

Mindenek előtt azzal kellene tisztába jönnünk, hogy mi is tulajdonképen az a boldogság? És létezik-e egyáltalán a világon abszolút boldogság? Én azt hiszem, hogy a boldogság fogalmának meghatározása ép oly lehetetlenség, amint képtelenség emberi fogalmak szerint a tökéletes boldogságot elérni. S talán inkább a visszajáról következtethetünk arra, hogy mi lehet az igazi boldogság? Ép

ugy, mint a hogy az erős árnyék láttára fogalmat nyerhetünk arról a hatalmas fény-sugarról, melynek az árnyékok okozó tárgya utjában áll s melyet szemünk előtt eltakar. Vagy olyanformán vagyunk ezzel is, mint az egészséggel; a boldogságot is csak észrevétel-nül érezzük néha-néha, mint a jó egészség szelid hatásu titkos működését; akkor tudjuk meg, mi az az egészség? mikor elővesz ben-bennünk a harmadnapos elidegletés, a szamarhuru, vagy más effele családí beteg-ég.

Es van-e oly erős alkatu, oly elnyühetetlen izmokkal és szervekkel bíró emberi test a világon, amelyet meg ne támadna hebe-korba egy vagy más, kisebb, vagy nagyobb betegség? amelyről hatástalanul pattanna vissza a téli hideg, a nyári hőség, a ragályok csirainak romboló ereje? Bizonyára nincs. És ha volna is: csak egy kis időre 70—80 esztendőre, sőt leggyakrabban sokkal, igen sokkal kevesebbre van szükség: az a törhetlenek látszó fizikum csak úgy összeroskad, mint a legezingerább csontvázá, akibe csak halni jár a lélek s erős és gyöngye egészséges és beteges egyaránt megtér arra a vacsorára, amelyre Shakspeare szerint mindnyájan eljutunk s a hol nem mi eszünk, hanem minket esznek.

Igy vagyunk tisztelt hollgatóim a boldogsággal is. Ha a boldogság a lélek oly harmoniában áll, mely helyzetével minden tekintetben megelegetve, állandó örömök s a legéesebb érzetek derült tanýája: kérdem, tarthat-e ez a helyzet tovább, mint legfeljebb

t. cz. 68. szakasza kimondja, hogy az ország önálló intézkedés alatt, azt az 58 § egész világosan körvonalazza, midőn rámutat arra, hogy a magyar korona országai kereskedelmi ügyekben, mint a fejedelem többi országaitól jogilag különálló országok, saját felelős kormányuk és törvényhozásuk által intézkedhetnek, s azokat vámvonalak által szabályozhatják.

Az 1867. XII. t. cz. értelmében tehát, mivel az egyezkedés sikerre nem vezetett, a vám és kereskedelmi szövetség a magyar korona országai és ő felsége többi országai között f. év végén megszűnik, 1898 január 1-től Magyarország vám és kereskedelmi ügyei a törvény 58 és 98 §-ai értelmében minden idegen befolyástól menten, szabadon és önállóan intézendők és a vám és kereskedelmi ügyek vámvonalak által szabályozandók. Beszéde végén sarokba szorítja a pénzügyminisztert s azt kérde tőle, hogy abban az esetben, ha a vámszövetség létrehozása május 1-ig nem sikerülne, milyen javaslatokkal állna elő akkor a kormány? A mikor vagy kénytelen lenne legjobban meggyőződéssel ellene szerezni az ország anyagi károsodására vámsorompókat felállítani vagy pedig a vámszövetséget Ausztria akarata ellenére is egyoldalulag föntartani? Erre a kérdésre Lukács pénzügyminiszter adós maradt a felelettel.

A pénzügyi bizottság tagjai pedig azzal a meggyőződéssel távoztak, hogy ebből a javaslatból január 1-ig semmi esetre sem lesz törvény. Megemlítjük, hogy Kossuth Ferencz tegnap este hivatalosan kérte fel Justh Gyulát, hogy vállalja el a vita rendezésének vezetését. — Justh a kérésnek készségesen eleget tett.

A munkás törvényjavaslat.

Debreczen, decz. 14.

A most parlamenti tárgyalás alatt levő munkás-törvényjavaslat erős mélyreható mozgalmat keltett a munkások körében. A szocialisták vezetői elég okosan ki is használják azt a nagy elégtelenséget, mely a javaslat nyilvánosságra jutása nyomán támadt, s igen intenzív tevékenységet fejtenek ki a végből, hogy országsszerte fozozzák az izgalmat. Számos jelenség vall arra, hogy ez az izgalom az ország számos vidéken egyre terjed s nem egy helyen zajos kitörésekben nyilvánult. Vasárnap Budapesten tartották a munkások négyü-

lést, mely nyilvánította a javaslat miatt való keserű méltatlankodást.

A nélkül, hogy mindenben egyetértենek a munkások manifesztációjával, nem tartózkodunk abbéli véleményük nyilvánításától, hogy a most tárgyalás alatt levő törvényjavaslat csakugyan nem a legszerencsésebb irányban keresi a súlyos kérdés megoldását. E javaslat, melynek az a célja: hogy egyrészt szabályozza a munkaadók és mezei munkások viszonyát, másrészt pedig, hogy a hazánkban is fölmerült szocialista mozgalmaknak útját állja, csak részben közelíti meg célját. Elismerjük, hogy első részében számos, kétségtelenül üdvös intézkedés van a munkaadók és a munkások viszonyának szabályozására s elismerjük azt is, hogy ezeknek az intézkedéseknek egynemelyike egyenesen a munkások érdekeinek védelmére van irányozva. De a javaslat második része, mely a büntető határozatokat foglalja magában, oly drakói szigor alkalmaz a munkásokkal szemben, hogy azt sem a humanizmus, sem a jogegyenlőség, sem a célszerűség szempontjából nem helyesíthetjük. A büntető határozatok egész sorainak szellemét olyan egyoldalúság jellemzi, mely nem felel meg az abszolút igazságnak és jogoságnak.

Már a földmivélsügyi miniszter indoklása is hangsúlyozta és a képviselőház földmivélsügyi bizottságának jelentése is rámutat arra, hogy a hazánkban is lábrakapott és egyre terjedő nemzetközi szocialista mozgalom szolgálták főképen rugóul a mezei munkások viszonyainak törvényes szabályozására. Ha ez így van, akkor a törvényhozásnak nagyon vigyázni kell arra, nehogy mikor az állapotokon segíteni akar, még inkább elmérgesítse azokat. Már pedig a drakói szigorral egyoldalú alkalmazása és a büntetéseknek oly szigorú megszabása mely sok esetben teljességgel nincs arányban az elkövetett cselekmény büntetőjogi természetével, épséggel nem alkalmas a fölzaklatott és örökös izgatásnak kitett kedélyek lecsillapítására. Nagyon félünk attól, hogy ez a javaslat, ha törvénynyé válik abban a formában, mely most a képviselőház előtt van, csak új és állandó tápot ad a munkások elkeseredésének.

Nagyon sajnálatos dolog lenne, ha a törvényhozásban is ervényesülne az egyoldalú felfogás, mely nyilván vezette azokat a tényezőket, kik e javaslatot, különösen annak második részét megalkották.

Ha nagy és jelentős állami érdek fűződik ahhoz, hogy hazánkban a gazdasági munkák zavartalan teljesítése biztosítsék, úgy nem kevésbbé jelentős állami érdek követeli azt is, hogy a munkásokat okos és becsületes törvényes intézményekkel megnyugtassák és az állam rendje iránt való tiszteletre bírják. Ez annyival kívánatosabb, mert hiszen ha a törvényes intézmények a munkás osztályban ép az elkeseredés féktelen nyilvánulásait teremtik meg, akkor a törvényjavaslatnak a tendenciája se valósulhat meg, mely a gazdasági munkák zavartalan teljesítésének biztosítására irányozódik.

Még nem késő! A képviselőház még változhat a javaslaton. Ne tessék ebben a kérdésben hamis jelszavak után indulni, főképen pedig ne tessék az állami hatalom feladatainak egyoldalú irányt szabni. A kormány ne tekintsen minden a munkások érdekeit hangoztató felszólalást, vagy az érdekek emberséges védelmezésére irányzott minden módosítást azonnal szocialista izü kezdeményezésnek, vagy épséggel izgatásnak! Minden izgatásnál veszedelmesebb lenet egy rossz törvény, mert ez nemcsak állandó anyaga az izgatásoknak, hanem magában véve is olyan eszköz, mely behajtja az embereket az állam rendje ellen való elkeseredésbe s az ilyen törvény maga csinálja a szocializmust.

A nőegylet társas estélyei.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, decz 14.

A nőegylet társas estélyeire a meghívókat kibocsátották. Ezek mindenről kellőképen tájékoztatják a közönséget s egyszersmind közlik mindhárom estély rendkívül érdekes műsorozatát. Az első estélytől mely e hó 18. szombaton lesz, már csak napok választanak el bennünket. Az érdeklődés várossszerte nagy arányokban nyilatkozik iránta. A rendezőség fölkéri azokat, akik tévedésből esetleg meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, hogy Veresné Szathmáry Teréz elnöknel jelentkezzenek, azokat is, kiket hozzátartozóik s ismerőseik közül vidékről is meghívni óhajtanak. Végül a rendezőbizottság ismételtén kifejezi azon kívánságát, hogy az estélyen ruhákban és minden egyebekben mellőztessék a költséges fényűzés. Egyszerűség legyen a jelszó, miután nem csillogás, hanem a jótékony-ság gyakorlása a cél. Egyszerűség által annál biztosabban lehet elérni a kölcsönös érintkezés bizalmasságát, közvetlenségét és kedélyességét is. Pedig a nőegylet estélyeinek ez egyik feladata.

Az estélyekre kibocsátott meghívó szövege a következő:

Meghívó a debreczeni jótékony nőegylet által a többi nőegyletek közreműködésével felerészben népkönyha javára, felerészben saját céljaira rendezendő s műkedvelő előadásokkal, közös vacsorázással és táncmulatsággal egybekötött társas estélyekre, melyek az Arany Bika szálló dísztermében a következő napokon tartatnak meg: I. 1897. december 18. án, II. 1898. január 15. én, III. 1898. február hó 12. én.

Az estély műkedvelő előadásokkal kezdődik aztán jön a közös vacsora étlap szerint, végül a táncmulatság. Mindhárom társasestély belépti díja: személyenként 3 frt, család-jegy 6 frt. Egy társasestély belépti-díja személynek 1 frt, családnak 2 frt. Páholy-jegy társasestélyre 3 frt. — P á h o l y j e g y mellett személy-jegyre nincs szükség. — Jegyek előre váthatók: Zádor Lajos, Szent-Királyi Tivadar urak kereskedésében és a tőtőzsdén. Ugyanezen kereskedésekben válthatják ki jegyeiket azok is, a kik a kibocsátott gyűjtő ívekre magukat csak alájegyezték. A kik a gyűjtő útján meg is fizették a belépti-díjat, szzzknak a jegyet kezeikhez juttatjuk. Esetleges panaszok az elnökségnél jelentendők be. Tévedés elkerülése véget tudatjuk, hogy az első estély belépti-jegye piros, a másodiké fehér, a harmadiké zöld színű. — Felülfizetések köszönettel fogadottnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Közdeté 7 órakor.

csak ideig óráig, csak pillanatig? És ha maradandóbb volna is, nem unottá válnék-e mihamar?

Jól mondja a költő:

A boldogság miért oly pillanatnyi,
Ha már varázsa oly bűvös, csodás?
Mert elveszi felét az édeseségnek
A másik perc, a léha megszokás.

Nincs állandó, nincs maradandó boldogság a világon; vannak megelégedett, kellemes perczeink, de olyan ember, kik egész életét állandó boldogság kísérje, nem volt és nem is lesz soha.

És mégis vannak, a kik azt állítják, hogy az ember életének tulajdonképeni célja és rendeltetése: a boldogság; s ennek elérése céljából bölcselmi tantételek, okoskodások és jó tanácsok légióit halmozta össze az emberi kutató elme s tetszés szerint választhat kik, ha végig böngészzi az elavult írásokat, hogy az eudaimonisták, az epikureisták, stoikusok, pozitivisták stb. iskolájához csatlakozzék-e?

Diogenes a szegénységben vélte feltalálni a boldogságot, nem épített kőházat, sőt kunyhót se magának, hanem hordóban lakott s összes butorzatát egy pohár képezte, sőt azt is eldobta magától, mint fölösleges luxus-cziket, mikor meglátta, hogy egy pászor két tenyerét összefogva, merített és ivott a patak vizéből.

Azt hiszem, hogy Diogenesnek ma már

nem igen akadnának követői; mert az ő bölcséletének fő symbolumát: a hordót sokan kedveljük ugyan, de csak akkor, ha nem üres, hanem jőfajta sestakerti kotyog kebléből elbusult szíveink földterítésére.

Ha a körülöttünk nyugzó embersokaság egyes tagjait sorra intervié-oljuk s megkérdezzük őket, mit tartanak ők a boldogság felől s miben találják föl az igazi boldogságot: bizonyára elesodálkoznak azokon az egymásnak ellentmondó, tarka-barka feleletekre, a miket kérdésünkre nyernénk.

A pártában felejtett aggszűz bizonyára azzal felelne:

»Páros élet a legszebb a világon.«

A fiatal leánykák — a bakusok — kardcsörtet hősökről álmodznak s az örök szerelem ideálmusában válik a boldogság tündékosarat felejük ragyogni. A szegénységtől, nyomortól elgyötört koldus avagy a még ezeknél is koldusabb és szármalmasabb kapzsi, bizvágyó, telhetetlen lelkű ember a tömérdek kincs, gazdagság birtoká tartja legfőbb emberi boldogságnak; becsavgyó lélek a hirt, dicsőséget; elbizakodott, felfuvalkodott egyén a rangot, hatalmat; élvhajbász az érzelmi gyönyörök örületes mámorát; míg a szenvedélyes kártyásnak ép oly tükéletes boldogságot okoz egy jól beütött kvárt ászbala, mint az éhes cigányának a malacz pecsenye.

Folyt. köv.

A rendezőbizottság tagjai: gr. Kornizs Zsigmondné, négyzeti tiszteletbeli elnök. Vargáné Dalmi Teréz, mint a Fröbel-egylet elnöke. dr. Balkányi Miklósné mint az izr. négyzet elnöke. Márk Endre, mint a debreczeni dal-egylet elnöke. Komlóssy Thurzó Róza, négyzeti tiszteletbeli alelnök. Puky Gyulané, mint a vereskereszt-egylet h. elnöke. Géresi Kálmánné mint az ág. ev. fillér-egylet elnöke. Jóó István, négyzeti főtitkár. Szűcs Kálmán, négyzeti pénztárnok. Veresné Szathmáry Teréz, négyzeti elnök. Szabó Kálmánné, négyzeti alelnök. Berger Henrikné, négyzeti alelnök. S. Szabó József, négyzeti titkár.

Műsorozat: 1897. decz. hó 18-án. 1. Zongorajáték gr. Dégenfeld Anna urhölgytől. 2. Humoros apróságok dr. Benedek János urtól. 3. Ének Jóó Irma urhölgytől. Zongorán kíséri dr. Láng Sándor ur. 4. Hegedűjáték ifj. Szilágyi Imretől. Zongorán kíséri dr. Láng Sándor ur. 5. Ének Zivuska Irén urhölgytől. Zongorán kíséri Láng S. ur.

1898. jan. 15-én. 1. Zongorajáték Bosznay Istvánné urhölgytől. 2. Ének Kemény Klára urhölgytől. Zongorán kíséri dr. Láng S. ur. 3. Szavaltat Zivuska Irén urhölgytől. 4. 4. Czimbalomjáték Nagy Dezső urtól. 5. Ének a debr. dalegylettől.

1898 febr. hó 12-én. 1. Zongorajáték. Ábrahám Irma urhölgytől cigány zenekarral mellet. 2. Felolvasás dr. Bacsoni Lajos urtól. 3. Női quartett. Éneklk Zivuska Irén, Jóó Irma, Popovics Helén, Steinacker Viola, Erber Margit, Harsányi Emma, Kubay Margit, Takács Viola urhölgyek. 4. Szavaltat dr. Vass Antalné urhölgytől. 5. Zongorajáték Láng S. urtól.

Ujdonságok.

* Lapunkat újévig díjtalanul küldjük meg mindazoknak, kik kiadóhivatalunkat akár levelezőlapon, akár szóbeli megkezeséssel — a czim pontos megjelölése mellett — értesítik.

* **A Csapó-utcai bizottsági tag választása.** Tegnap lapunk vezércikkében említettük, hogy pártunk jelöltje a csütörtöki bizottsági tag választás alkalmából a Csapó-utczán Sziny Gyula orsz. képviselő. Most azonban a legmélyebb sajnálattal arról értesülünk, hogy pártunk e kiváló alakja a jelöltségtől mivel ő Hajdúvármegye bizottságának tagja, két törvényhatóságban bizottsági tag pedig senkisémet lehet, visszalépett, illetve azt nem fogadta el. Ez okból sieltünk minden tagjával tudatni, hogy helyette *Varjas Sándor* csapó-utca 658. sz. a lakos, pártunk jeles tagja jelöltet s újból felkérünk minden hívünket, hogy a holnaputáni választáson zászlónkat győzelemre segíteni igyekezzenek.

* **A Prágai Ghetto képek** immár megjelentek könyv alakban s a megrendelők átvehetik lapunk kiadóhivatalában, a hol új megrendelések is eszközölhetők. A 17 ives velin papírra nyomott kötet ára 1 frt.

* **A rom. kath. főgymnázium.** A városi tanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy mielőtt a rom. kath. főgymnázium épülete megkezdődne 100.000 frt segélyről való alapító oklevél kidolgozása, azt a közgyűlés elé terjesztene, — dr. Wolaffka Nándor v. püspök, kispópost p. éb. tanácsától bekéri a Szt. Lászlórol uvezett kispópostság terhére tett 20.000 frtos alapítványbiztosító okiratokat. Dr. Wolaffka Nándor néhány nappal ezelőtt értesítette a városi tanácsot, hogy a nagyváradi latin szertartású káptalan ezen alapítvány tevesét megerősítette. Azonban a további tárgyalásoknál szükség lévén az okiratokra is, ezért kéri be ezokat a tanács.

* **A közönség köréből.** E felirattal vettük a következő józsi sorokat:

Kedves szerkesztő barátom!
Bármily jól esik is egyfelől az ember lelkének a szives jóindulatnak bármily megnyilatkozása, lehetetlen volt bosszankodással

nem olvasnom a »Debreczen« tegnapi számában a Szathmáry-Fittler parbajúgy végtárgyalásáról szóló ujdonság azon kivételét, mely engem, Szathmáry vadójét: neves poéta ügyvéd és Debreczen híres criminalistáját a »epithetonnal« allit pellen-gerre. A neves poéta ügyvéd értelmellen, fából csinált vaskarika; a híres criminalista jelzés pedig nem igaz, mert összesen alig volt ügyvédi pályámon 4—5 bűnügyem, azokban is többnyire lecsuktak a védenzeimet, a mint hogy azt Szathmáryval is meg fogják cselekedni.

A nyilvánosság előtt dolgozó munkás embernek lehetetlen kitérni azon kényszer helyzet elől, hogy néha nyomtatásban olvasa saját nevét; de valakinek foglalkozásából kifolyó illetlen apostrofálása sokak szemében reklámhadjáratnak tűnik. A »tünhetik« föl s ennek az undok és visszatartó e p i d é m i á n a k meg csak a látszatát is kerülni óhajtván, ismétlen fölkerlek, legyetek szivesek engem hasonló helytelenül alkalmazott s a valósággal is ellenkező felmagasztalásoktól megkímélni.

Tisztelő barátod és külmunkatársad a Szathmáry Zoltán védője.

Midőn t. barátunk e védekezését teljes készséggel kiadjuk, kötelességünknek tartjuk megjegyezni, hogy mi az inkriminált hírt a nagyváradi Szabadságból vettük át.

* **Igazoló választmányi ülés.** Hajdúvármegye igazoló választmánya tegnap délután a vármegyeháza nagy termében Karap Mór elnöklete alatt ülést tartott, melyen a megye 7 községében választó új törvényhatósági bizottsági tagokat igazolták, miután azok megválasztása ellen felebbezés nem adott be.

* **A balmaz újvárosi ev. ref. lelkészi állomás betöltése.** A »Debreczen« 1897. decz. 12-ki számában megjelent b.-újvárosi ev. ref. lelkészi állomás betöltésére vonatkozó értesítést nem rendes tudósítónktól kapták s az, az eddigi megtörtént eseményeknek nem felel meg. Ezért most ez értesítést illetékes helyről vett információk alapján azon kijelentéssel igazítjuk helyre: miszerint az egyháztanács — egyesek rábeszélése folytán, — illetve a szokott kormányparti kortes fogásokkal p. o. ígéret, tulzott magasztalás stb. alapján elhatározta ugyan a lelkészi állás meg hívás újani betöltését, de ezen határozatot a teljes jogtalanság alapján hozta. — Mert az 1897. decz. 4-re összehívott és mintegy 1300 választó polgár jelenlétében megtartott értekezlet egyhangulag, egyetlen ellenvetés nélkül mondotta ki, hogy a megüresedett lelkészi állomás pályázat útján, szabad választás útján minden kortesfogások kihagyásával föltessek be, mint hogy a polgárság minden tagja érvényesíteni kívánja törvényadta jogát s megválasztja lelkészeül azt, akit é magasztos és nagy horderejű állásra legérdemesebbnek itel. Tehát e közös határozat ellenére a presbiteriumnak a meghívás újani újabb elhatározást tenni jogában nem állott. A minthogy az egyh. törvények értelmében sem másféle íly nemű elhatározásokhoz joga sincs. Így a közlött értesítés nem egyéb, mint a híres kormányparti Biberre vonatkozó hangulat csinálás, a kit a felsőbbség érdeke közössége szeretne a teljesen függetlenségi elvet valló B. Újvárosi nagy ref. egyház polgársága nyakára tolni — azon czélból, — hogy az eddig semmiféle vesztegetés és rábeszéléssel meg nem hódított független érzelmű polgárságra egy csak a korteskedésről híressé vált férfiúval szaporitassék a hatalmasok legiója a kerületben.

* **Az építészeti bizottság ülése.** Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának építészeti bizottsága tegnap d. u. 3 órakor a városháza nagytanácsstermben ülést tartott, melyen a főispán és polgármester akadályoztatása folytán Komlóssy Arthur főjegyző elnökölt. Az ülésen megjelentek Pünköszt Ferenc m. kir. államépítészeti ker. műszaki felügyelő, Latinovics Mihály kir. főmérnök, Lengyel Imre, dr. Balkányi Miklós, Komlóssy Dezső, Márk Endre, Ábrahám László, Körner Adolf, dr. Sárváry Gyula, Szabó József biz. tagok,

Stahl Géza előadó, Schesztauber János jegyző, Első tárgyként a mester utcai iskola tervének bemutatása s az árlejtés kitűzése került napirendre, mire vonatkozólag a bizottság Pünköszt Ferenc indítványára egyhangulag azt a javaslatot teszi a tanácsnak, hogy az az árlejtésben a költségvetést ne hozza nyilvánosságra, mert így sokkal nagyobb haszon lesz a város részére biztosítható. A mester utcai óvoda építése ügyében Stahl Géza indítványára azt javasolja a bizottság, hogy a város a mostani telket adja el s vegyek helyette a környék félreesőbb utcájában ocsóbbat s oda építse az óvodát. A színház átalakításának kérdését nem vettek tárgyalás alá, hanem egy külön e czélból összehívandó ülés napirendjére tűzték ki. Szobotka Hermanné telekdarabolási kérvényének teljesítését nem javasolja, mivel a telek csak 160 □ öl. Ezzel az ülés véget ért.

* **A Petőfi dalkör** folyó hó 12-én a városháza kis tanácsstermben tartotta meg általános alakuló közgyűlését. A magas miniszterium által jóváhagyott aapszabályok felolvasása után, egyhangulag nagy lelkesedéssel elnökévé Komlóssy Artur városi főjegyzőt választotta meg, ki is megköszönve a bizalmat az általa újlag megújított folytatólagos közgyűlésben: alelnöke Borus Béla, titkárra ifj. Borus Ferencet, jegyzővé Király Jánost, pénztárnokká Nagy Ferencet, karagnagynak Király Ferencet, gazdának Farkas Agostont és végre ellenőré Barcsa Barnát felügyelő bizottsági tagokul Sinay Gyulát Balogh Kálmánt és Nagy Gábor; választmányi tagokul dr. Wolaffka Nándor, dr. Tüdös János, Vattay Géza, Bródy Henrik, Fentzl Rudolf, Ujlaky Istvánt Nagy Jánost és Simon Zoltánt választották meg. A tisztikarnak ekkénti megválasztása után ifj. Borus Ferenc titkár felolvasta jelentését a dalkörnek s tisztviselőinek eddigi működéséről és végre Király Ferenc terjeszté a közgyűlés elé beszámolóját. Ezzel az ülés véget ért. Ajánljuk az új egyletet figyelmebe a t. közönségnek, hogy továbbra is jóindulatu partfogásába vévén nagygyá lehessen s méltóan megfelelhessen nevének.

* **A debreczeni tornaegylet közgyűlése** vasárnap f. hó 12-én folyt le az egylet péterfiai új helyiségében dr. Kenézy Gyula elnöklete alatt. A felolvasott évi jelentésből a következőkben közöljük a főbb dolgokat. Az épület a múlt év nyarán elkészülvén, az egylet eddigi gyakorió helyéről a kollegium tornacsarnokából saját otthonába költözött. A kollegium igazgatóságának azon sziveségéért, hogy az egyletnek eddig átengedte a torna termét, köszönetet szavazott. Az épület kifizetésére, minthogy az egylet e czélra nem rendelkezett elegendő eszközökkel, a város beleegyezésével 18000 frtos törlesztés kölcsönt vett fel a Debreczeni Első Takarékpénztártól és pedig igen előnyös törlesztési feltételek mellett, amiért ez intézet szintén jegyzőkönyvi köszönetet kapott. A tornacsarnok berendezése körülbelül 17000 frtba került, nem számítva az öltöző, mosdó, vivó, svéd torna helyiségeinek felszereléseit. A nyári tornászásra s játékra tagas játszótér vett az egylet a csarnok mögött, a libakertben. Az épület végleges szakértő megvizsgálásának az elszámolásnak Stegmüller Árpád vállalkozó építésszel most már nincs akadály. A tagok száma jelenleg 109 és pedig 70 működő s partió, 39 alapító. Vívótanfolyam nyitása iránt most folynak a tárgyalások városunk egy derék amateur vívómesterevel. Felolvasásra került azután a művezetőről és a gyógytornászásról szóló jelentés, mind kettőből az tűnik ki, hogy az egylet nyújtotta eszközeit a testgyakorlásnak még most sem veszik igénybe annyian, mint a mennyire a helyiségek be vannak rendezve. Az elmúlt év pénzügyi eredményének főbb tételei: kiadott az egylet fizetésekre s tiszteletdíjakra 1605 frtet, kamatokra 132, költségekre 314 stb. bevett tagági díjakból 742 frtot, házbérből 1456 frt, adományokból 85 frtot. Ezzel a közgyűlés felhatalmazta a választmányt, hogy a megfennálló váltó s egyéb adósságok korvertálására 10000 forint erejéig folyószámla

köcsönt vehessen fel s ennek fedezetül biztosítéki zálogjogot kebelezthessen be az egyület ingatlanaira. Továbbá köszönetet szavaz a közgyűlés Stahl Géza városi főmérnöknek az építési számadások átvizsgálásáért. A számvizsgáló bizottság jelentése alapján megadta a pénztárosnak s a tisztikarbak a felmentvényt, az elnöknek pedig buzgó működéséért, a melyivel időt, fáradságot nem kímélve az új épületet helyrehozta. zajos eljenzés között jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a lemondása után, korelnök mellőztével egyhangulag nagy lelkesedéssel újra megválasztotta az egyület elnökéne k. A tisztújítás eredménye a következő három evre ez: elnök Dr. Kenézy Gyula, alelnökök Dobieczyk Sándor és Vecsey Imre; titkár dr. Horvay Róbert, pénztáros dr. Varga Lejos, ügyész dr. Milton Kálmán, gazda Vecsey Zoltán, házigazdák Burger Izsó; orvosok: dr. Czákó Zsigmond, dr. Derekaszy István, dr. Csikos Sándor, dr. Siehermann Adolf. Választmányi tagok: Dr. Bakonyi Samu, Gyürky Sándor, Igyartó Sándor, Király Gyula, Körner Adolf, Lajossy Gyula, Márk Endre, Medgyasszay Miklós, Medgyessy Lajos, Novotny Béla, dr. Orbán József, Puky Gyula, Stahl Géza, Töpler Ottó. Póttagok: Dr. Fráter Imre, Györfly Aladár, dr. Tüdös János, Magos György. Számvizsgálók 1898-ra. Gaszner Géza, Lovász János; Poroszlai László. A választás vegeztével az elnök kérte a választmány s a tagok buzgózkodását az egyület érdekében, hogy ez minél népesebb és virágzóbb legyen. Ezzel a gyűlés véget ért.

*** Változások a helyi lapok szerkesztőségében.** A holnapi nappal nagyobb változások lesznek több helybeli lap szerkesztőségében. Thán Gyula a Debreczeni Reggeli Ujság két és fél éven át volt ügyes tollú szerkesztője ugyanaz holnap reggel megváltik e lap felelős szerkesztői állásától s helyébe Zoltai Lajos Debreczeni Ellenőr f. szerkesztője foglalja el saját elhatározásából. Ugyancsak ő lesz újévig a Debreczeni Ellenőr ért ideiglenesen felelős, újévtől pedig a szabadelvű párt hivatalos közlönyét Koncz Ákos a Debreczeni Hírlap jelenlegi f. szerkesztője veszi át, de ezideig megmarad a Debreczeni Hírlap ideiglenes szerkesztőjének. Holnap foglalja el a Debreczeni Ellenőr főmunkatársi állását Ujlaky Antal a debreczeni születésű kiünö tollú szegedi hírlapíró is. Fittler Jenő megmarad továbbra is a Debreczeni Ellenőr munkatársának, míg Méző V. Béla a Debreczeni Reggeli Ujság megát segéd szerkesztőnek, az ő helyét pedig az Ellenőrnél Lóv József foglalja el. Egyelőre más változás nem lesz.

*** Öngyilkosság.** A katona élet, nem a legkellemebb foglalkozás, elszakadni három evre, ott hagyva a kis falut, szűlőt és rokono kat, hosszú három évig kinődni, fáradni, az ifjuság legszebb korában, míg odáhaza az elhagyott kedves hűtlen lesz s ez az amugy is nehéz életet még keserűbbé teszi s az érzékeny lelkét mardossa a bu, elkeseredésében ott a szolgálati fegyver — s vége a szeretetnek vége a szerelemnek. Evvel tele van a napi krónika. De Jeney Sándor a 39 ezredbeli katonát más vezérelte, mikor vasárnap reggel a Pavillon laktanyában magára emelte a gyilkos fegyvert. Lehet, hogy ez vitte az ivásra s ez adta kezébe a gyilkos fegyvert: melyel folyton részeges és emiatt soát büntetett ember agyonlőtte magát. Szétronsolt fejjel találták meg a szerencsétlen embert. Holttestét nap boncozták fzl s ma temették el és vége lesz az egész történetnek, a mi mindennap történik, csak más meg más alakban.

*** Zeneakadémiai hangverseny és felolvasás** Szotyori Nagy Károly zeneakadémiájában december 21-én, kedden lesz a harmadik akadémiai hangverseny megtartva. Részletes műsor legközelebb. Megemlítjük még, hogy Szotyori Nagy Károly igazgató két népszerű nagyobb szabású akadémiai hangversenyt is rendez a »Bika«-dísztermében világhírű művészek szíves közreműködésével. Az egyik januárban tartatik meg.

*** Jogász bál.** Már nagyban folynak az előkészületek a farsang ez elte báljának ügyében. A high life körökben élénk érdeklődéssel tekintenek január 8-ika elé s a rendezőségnek már idáig is számos család ígerte meg a bálban való részvételt. Különben maga a rendezőség névsora, mely a város első joga-szaiból áll, elég garancia arra nézve, hogy a farsang sorrend szerint ez első bálja siker tekintetében sem engedi magát hátrább hagyni. A táncrendek, melynek alakját azonban nem árulhatjuk el, díszes és izléses kiállításokkal kellemes meglepetésül fognak szolgálni a mulatni vágyó fiatal lányoknak. Még csak annak közlésére kértünk fel, miszerint a rendező bizottság a közönség ohajainak engedve, a meghívókban nem jelzett **családi jegyek** kiadását is elhatározta és azok árát tíz forintban állapította meg, mely jegyeket a meghívón feltüntetett helyeken valamint a bálbizottsági irodában (Bika szálló 2-ik szám.) lehet váltani, hol a páholyok is előjegyezhetők.

*** Zemplénmegye főispánja marad.** Azzal a hírrel szembent, hogy Zemplénmegye főispánja nyugalmi vonal, satoralja új helyi tudósítónk illetékes forrásból távirati utoc azt jelenti hogy az minden alapot nélkülöz. A főispánnak egyáltalában nincs szándékában megválni állásától.

*** Meglőtte a barátját.** Sulyos kimeneteli szerencsétlenség történt tegnapi délután a közeli Szovaton. Trunger János uradalmi szolgabement a csőszházba s a földön meglátta a csősz fegyverét. Felvette a fegyvert s játszadozni kezdett vele. Eközben belépett Balog Ferencz 14 éves szolga. Meglátta a fegyvert Trunger kezében, ő is kedvet kapott ahhoz hogy megnézzze. Kérte Trungerőtől, de az nem akarta odaadni. Majd dulakodni kezdtek s e közben Trunger a ki nem tudta, hogy a fegyver meg van töltve, ráfogta barátjára s elütötte. Balog egy éles sikolylyal a földre rogyott. A golyó mellébe furódott. Az előhívott orvos kenstatálta, hogy Balog sebe halálos. A gyilkost átadták a bíróságnak.

*** Törvényszéki végtárgyalások.** 1897 decz. 12-től decz. 20-ig az alábbi bűnügyekben lesznek végtárgyalások u. m.: 1897. december 13. hetfőn: Hódos Sándor s társai ellen lopás s orgazdaságért, Mirna Lőrinczné ellen közokirat hamisításért, Somogyi András s társai ellen s. t. sértés vétségéért. 1897. decz. 15. szerdán Major Mihály s társai ellen hatóság elleni erőszakért, Dalmi Barna s társai ellen párviadal vétségéért, Kaufmann Dávid s társai ellen lopás s orgazdaságért, Peszlička Mihály ellen g. o. s. t. sértés vétségéért. 1897. december 16. csütörtökön: Panti Gáborné, Groszman Adolf sikk. vétségéért, Zemáncsik László ellen sikkasztás vétségéért. Santa Ferencz ellen sikkasztás vétségéért. Ugyanazon napon ítélelhirdetéseik is. 1897 év december 17-ikén Pénteken Harstein, Zsigmond ellen m. o. hamisításért. Maradu Balint ellen szánd. emberölés kísértéseéért 1897 év december 18-án szombaton Nagy Janosnak Jeremiás Móricz ellen rágalmazás s becsületsértés vétsége iránti sajtó pere.

*** Hölgyek figyelmébe!** Kronovitz Matild női-ruha varró né lakását Budapestről Debreczenbe, Nagy-uj-utca 1707. szám alá t. Weinberger Lajos ur házába helyezte át, Csakis előkelőbb, legújabb divat szerinti munkákat teljesít. — Angol ruhákat különös figyelembe ajánl.

*** Alföldy Károly** tánczenitő a második tanfolyamot decz. hó 15-én kezdi meg. Beiratkozások eszközölhetők a Péterfia-utcai tánciskolájában bármely időben — kívánatra magán házaknál is ad oktatást, ugyszinte az új tánczok megtanulására jutányos árért külön órákat.

Táviratok.

Forradalom Spanyolországban.

Budapest, decz. 14. A »Debr. ered. táv. M a d r i d b ől jelentik, hogy egész Spanyolország lázban van s mára már a forradalom kitörését várják, mert W e y l e r tábornok felizgatta a

kubai események elbeszélésével elleozéket és fellázította a katonaságot.

Nincs kompromisszum!

Budapest decz. 14. A debr. ered. táv. Megblzható forrásból jelentik: Tegnapi Csáky Albin grófnál értekezlet volt, melyen több lüggetlenségi és Bánffy is jelen volt. Tárgya valamelyes kompromisszum provizorium ügyében. Juszt Gyula art kívánta, hogy mondassék ki határozottan, mikép az önálló vámterület és bank május elsején okvetlen felállíttassék, ha addig Ansztriában a másik provizoriumot nem szavazzák meg. Addig pedig tegyek meg előkészületeiket. Bánffy ebbe semmi képm nem akar bel egyezni, így a kompromisszum meghiusult.

A néppárt értekezlete.

Budapest, decz. 14. (A Debr. ered. táv.) Uj országgyűlési néppárt tegnap d. u. 6 órakor Mócsy Antal elnöke alatt tartott értekezletén a provizoriumról szóló javaslattal foglalkozott. Elhatározták, hogy bár a 3. §. 5. bekezdésére vonatkozó, a rendeleti uton való életbeléptetést illető módosítványt nem tartja kielégítőnek, az előző megállapodáshoz képest a párt java-latot általánosságban elfggadja és annak törvényerőre való emelkedése elé a párt programjából kifolyólag akadályokat nem gördit. Mint értesülünk, a párt e határozata egyes tagjait nem gátolja abban, hogy a tárgyalás folyamán fel ne szólaljon.

A kossuth-párt akciója.

Budapest, decz. 14. A »Debr.« ered. táv. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöke alatt ma 6 órakor tartott értekezletén ismét a provizorium javaslat kérdésével foglalkozott. — Első határozattal kihűldött ö t ö s bizottság beterveztette a párt külön határozati javaslatát A Györy Elek által benyújtott határozati javaslatot lelkesen megéljenztek és egyhanguan elfogadták s annak benyújtásával Kossuth Ferenczet bízták meg. A másik oldalra terjedő javaslat, írja a Kel Ért, teljesen vissza tükrözi a függetlenségi párt osztatlan programját s midőn önálló rendelkezési jogot életbeléptetését követeli, melyek Magyarorszápot megilletik. Végül bejelentették, hogy a torlaiak küldöttsége felkereste a pártot, hogy a 19-én tartandó gyűlésen vegyenek részt, a párt a keresnek elöget tesz 16-én több tagja lerandul Tordara.

Az Ugronpárt ülése.

Budapest, decz. 14. (A Debr. ered. táv.) A függetlenségi és 48-as párt, Kalap-utcai helyiségében e hó 15-én este 6 órakor értekezletet tart, melyen a provizorium javaslattal foglalkozik, s a párt határozati javaslatát is elkészítik.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata —

Budapes, decz. 14.

A képviselőház mai ülésén folytatták a munkás törvényjavaslat tárgyalását. Az első számok K a l o c s a y Alán volt az Ugronpárt részéről azután B l a s k o v i c h Ferencz nemzetipárti beszélt, a kiknek s a tegnapi szónokoknak kifogásai ellen D a r á n y i Ignác földmívelési miniszter védte a javaslat állaspontját. Utána B e t h l e n András gróf volt földmívelési miniszter volt a javahlat mellett s az utolsó szónok M ó c s y Antal volt. Holnap az általános vitát körülbelől befejezik s a javaslat tárgyalását mindenesetre megszakítják és csütörtökön az új provizorium javaslat körül napirendre.

TANÜGY

Felhívás

a »Magyar Iskolaszék« című tanügy-közigazgatási szakközlöny megalapítására.

A budapesti X kerületi Iskolaszék kimondotta, hogy erkölcsös és anyagi támogatásban készséggel ré-

s zesítene egy oly szakközlönyt, amelynek határozott célja az iskolaszékek és gondnokságok által képviselt ügyek s eljárások ismertetése, fejtegetése és támogatása volna.

Amidőn ezt a tényt a társiskolaszékkel és gondnokságokkal, valamint a népiszkolai oktatás felügyelőivel, általában pedig a nevelés oktatás őszinte barátaival tisztelettel tudatjuk, egyszersmind előterjeszteni kívánjuk mindazon főbb elveket és célokat, melyek érdekében emez általunk megszerkesztendő tanügyi közgazgatási Közöny megjelenését szükségesnek véljük.

Mindnyájunk előtt ismeretes dolog, hogy az iskolafelügyeleti intézmény hazánkban már nem egészen újkeletű. A reformatusoknál — presbiteriumnak nevezve majdnem egykorú az ő egyházi életük szervezésével. Az 1868-ik népoktatási törvény ezt a kezdeményezést általánosította s kellő rendszerbe öntvén, beillesztette azt az elemi, felső, nép és polgári iskola nevelés oktatás felügyeletének keretében. Ily módon, ami előbb hitfelekezeti intézmény volt, valamennyi hitfelekezetnek és községnek nyilvános iskolai életében lényeges szerevről.

Mindazonáltal eme felügyeleti tényezők labái alatt a talaj nem volt valami nagyon biztos. S jól lehet ez a szabadon választott testület a nép és polgárság erkölcsi és szellemi haladásának előmozdításánál egyebet maga elé soha sem tűzött ki, megfelelő rokon-szenvvel még sem találkozott. Hidegen és bizalmatlansággal fogadták. A mit azonban bizonyára nem az idézett elő, mintha hazánkban kevesen gondolkodtak volna ez intézmény hatásáról a jövő nemzedék jólétét illetőleg; nem is az, mintha hazafiságunk nem érezte volna, hogy a virágzó államnak a polgári nemes önérték és általános népmiveltés az alapja; hanem egyszerűen az az idegenkedés, tartózkodás és féltékenykedés idézte elő, a mellyel abban az időszokban elméink és érzésünk majdnem egyaránt telve volt.

S bizonyára csakis ennek a körülménynek kell tulajdonítanunk, hogy az iskolaszéki intézményt nálunk fennállása óta fejleszteni senki sem törekedett. Sőt ha az iskolának megszokott életfolyamatában ez a testület valamely újító eszmével lépett fel, vagy valamit netalán kifogásolni mert, maga iránt az által nem a rokon, hanem a heves ellenszenvet fokozta.

A tanítószék sem volt és mai napig sem barátja ez intézménynek. Sem az elemi nép, sem a polgári iskolák tanítói kara nem tudott az iskolaszékek iránt fölmelegedni. Még a politikai partok is, mint a társadalmi élet vezér tényezői, csak annyiban tanúsítottak iránta érdeklődést, amennyiben azt többnyire politikai vitás ternek tekintették, amelyért a part érdekében harcolni kell. Ha azonban a győzelmet kivívták, azonnal nem sok figyelemmel részesítettek, az ellenfél pedig gyűlölettel adózott még legjobb törekvéseikért is.

Ezek a viszonyok aztán lassanként békókká váltak az iskolaszékeken s annak — monthatnók — gyermekkorát a fejlődés nélkülözhetetlen föltételeitől ugyancsak megfosztották.

Elképzeltjük, mily sok okosság és kintársra volt és van szüksége az egyes iskolaszékeknek, különösen pedig az elnökségeknek, hogy működésükben csak némileg is érvényesülhessenek s nemes és nagybecsű feladataiknak teljesítése által a magyar nép és polgárélet fejlesztéséhez az általános népmiveltés jelentékeny vívmányait hozzájárulhassanak.

S hogy a magyar iskolaszékek elismerésre méltó ügyszeretetet tanúsítottak s ezen érzelmetől e telve dicsérletes aldozat-készséggel segítettek elő a népoktatás céljait, az a mindenik nappal szaporodó adatok feltűnően bizonyítják.

Ez adatokkal azonban a magyar nagy közönség még nem elegendő ismeretes. Iskolaszékeink működése általában zajtalanabb, semhogy napjaink izgalmaitól azt észrevehetnénk. Maguk az egyes jótékonyakat gyakorló hazafiak és honleányok is sokkal sze-

rényebbek, mintsem módját keresnék annak, hogy áldozat hozatalaikat feltűnővé tegyék.

Egyik-másik szép adat csak szórványosan jut a napilapok útján a közönség tudomására, holott kétségtelen, hogy eme jöltevek nevei- és tetteivel lapokat tölthetnénk meg. S ki tagadhatná, hogy az emberi szeretetnek és hazafias érényeknek ily módon való megnyilatkozásai s az azokról szerzet: kimerítő értesítések lényegesen gyarapítanak a nemzeti közérzetet és közös erkölcsi tökélséget.

Eme nemzeti, ideális javaknak és az azokból sarjadzó adakozási készségnek nagyon sok alkotni valója van még szerepelt hazánkban főleg a polgárság és a nép érdekében.

Mindjárt az első tennivalók közé tartozik az elemi nép-, felső nép- és a polgári iskolai tanítószék munkakétségének kellő fokozása, anyagi ellátásuk méltányos rendezése s azok által az egyéni és nemzeti kötelességére zet biztosítása.

De nemcsak eme közös tökélségnek okszerű gyarapításához hivatott tényezők az egyes iskolaszékek és gondnokságok, hanem a tanügyi közgazgatás eleterős és életképes megte remtéséhez is.

Az elméletek érdemes képviselőit már rézóra odaadással haligatják a népoktatás igaz hívei s véleményüket, tanácsaikat és utasításait a gyakorlati élet egyes helyzetébe beillesztve, azok az ő lelkükben most már tapasztalatokká váltak. S misem lehet kívánatosabb, minthogy ezen tapasztalatokról az elmélet szintén tudomást szerezen és abból jótékonyan táplálkozzék.

Amde mindahhoz, a mi ezen kölcsönösen fejlesztő érintkezést előidézheti, tér, alkalom és meg-megújuló, ösztönző hatás szükséges.

Erre a szerepkörre kíván vállalkozni közlönyünk, a mely egyelőre havonként két ízben jelennek meg. Neve: **M a g y a r i s k o l a s z é k** lenne a mely által azt hiszszük, úgy hivatását, miként rendeltetését eléggé örönelasztuk.

Mert hiszen, ha van oly társadalmi törekvés, ami egyenlő fontossággal bír mindenkire nézve, úgy a nép és polgári iskolai nevelés-oktatás kétségkívül olyan törekvés. S ha van arra szükség, hogy általános fontosságú ügyek képviselői egymás működéséről folyton kimerítő értesítést nyerjenek: az esetben a magyar iskolaszékek és gondnokságok nem nélkülözhetnek oly közlönyt, amely őket, mint a szív az egész életet eleven-ségben tartja, munkaképesé teszi s érzelmekkel és gondolatokkal illeti.

Igy tehát a magyar iskolaszék eszméjénél és céljánál fogva a leg-zükségesebb szaklap egyike lenne s általa csak most kezdenék meg, amit régen meg kellett volna tennünk, hogy t. i. az iskolaszéki intézményt nemzetünk közvéleményében meggyökerezteszük. Iránta figyelmet és bizalmat ébresszünk, az iskolaszékek tagjaiban pedig helyes nézeteket s egy célra törvő tájékozódást összpontosítsunk.

Hasznosabb, nélkülözhetetlenebb, de egyszersmind értékesebb és irányadásban bővekedőbb eszmecsere, szellemi találkozás alig képzelhető, mintha a magyar iskolaszékek tagjai a »Magyar Iskolaszék« hasábjain egymással gondolatokat cserélnek. A hitfelekezetek és politikai községek patriarkai fognak ott megnyilatkozni. Tapasztalatuk és mondhatnók, természetes észjárás szerint megalkotott elveik bőségszarujaiból szedegélik elő a leg-jobbakat, hogy felbresszék a véleményeket s tettekre ösztönítsanak. Az iskolai nevelés-oktatás főbb jellegzetiségeit pedig oly egyetemleges felfogással létesítene, amelytől elszigetelve egyetlen felekezeti, állami, községi, sőt magán intézmény sem maradhat.

Egész taborra vár ránk a sürgős tennivalókat az elemi nép, felső nép, és polgári iskolai nevelés-oktatás terén.

Jelen alkottommal t. olvasóink előtt a legbuzgóbb ügyszeretet mellett sem sorolhatunk el mindent a »Magyar Iskolaszék« szán-

dékairól. Maga az a tény, hogy felismertük a hiányt s kitaláltuk a sajnosan nélkülözött érintkezési eszközt, zálogul szolgálhat a sikerre nézve. Részünkről mi sem fog hiányozni, mivel az iskolaszékek jól felfogott érdekeit s az általuk képviselt elveket meggyőződésünk szerint hasznosan szolgálhatjuk. Rovataink is olyanok lesznek, amelyek működésünk minden oldalát érintik. Úgranazért reméljük, hogy új élet derül az iskolaszékekre, mihelyt azok egymással érintkezhetnek, egymás ügykezeléséről hirt vesznek, egymással eszmét válthatnak s a mi lényeges körükben előfordul, — arról valamennyien tudomást szerezhettek. Ebből kell erednie annak az összhángnak, a melyet eddigelé a folytonos érintkezés hiánya miatt nem létesíthettünk. Ez a folytonos érintkezés az intelligens polgárság eszmecsereje lesz, a melyben vallásbeli és politikai meggyőződésének különbözősége daczára is részt vehet.

De új élet derül az iskolai életre is. Az iskolaszékek rendezettebb és egybevágóbb eljárását első sorban bizonyára a tanítószék fogna megérezní és örömmel üdvözölni. S kétségtelen hogy ez a változott viszony nem kevésbé jó hatást fog gyakorolni a tanítószék munkakétségének újrabredésére. Az a családi jó egyetértés melynek az iskolaszékek és tanítószék között okvetlenül létre keil jönni, előidézi, hogy mindenki, szívesen dolgozik és — finni viszonyt érte — engedelmeskedik is. Annnyival inkább mivel az egyházak és községek eme családai tanácsában a tanítószék öregebb tagjai is meghivatott, azaz »Utasítás« szerint kiküldött vagy megválasztott társtagok.

Az elmondottak után legyen szabad reménylenünk, hogy a t. iskolaszékek és gondnokságok becses figyelmét vállalkozásunk iránt sikerült felebrzesíteni. Ha ama föl evésünkben nem csalódtunk s egyszersmind sikerült a t. iskolafelügyelőket a tekintetben mag is győznünk, hogy ily közvetítőre a milyen a »Magyar Iskolaszék« lenni törekszik, szükség van s állami és egyházi életünk jelen szerencsés helyzetében, a midőn mozoghatási képességüket semmi sem korlátozza, csakugyan nélkülözhetetlen az egymással folytatott testvéries eszmecsere: kérjük a t. iskolaszékek gondnokságok és minden más iskolai felügyelettel felruhazott tényezőnek erkölcsi, szellemi es anyagi hathatós támogatását.

Viszont mi jó lelkiismerettel ígérjük, hogy az általunk szerkesztett, határozottan az elemi nép- és polgári iskolák felügyeletével megbízott iskolaszékeknek szánt lapot a független, elfogulatlan és önzetlen, magyar szellemű polgár szilárd jellemessége szerint fogjuk számról számrá megszerkeszteni.

Az iskolaszékek tájékoztatása végett kiadott látogatási utasításokat és a vele kapcsolatos rendelkezéseket könnyen érthető módon ígvekszünk fejtegetni. Kiváló érdemeket szerzett iskolabarátok nemes alakjait; egyes iskolaszékek elnökeit vagy tagjait, valamint egyes iskolák igazgatóit vagy osztálytanítóit, a mennyiben életük példaszere és követéremelő, arckép és életrajza közlése által teszszük általánosan ismeretessé.

Hasonlóképen járunk el az oly iskolai épületekkel is, a melyek ismertetése szélesebb körben is csak jótékonyan hathat.

Mindig elsőségben részesítjük e tekintetben a hazai becses adatokat, de nem zárkozunk el a más nemzetek érdemes tényeinek ismertetése elől sem.

Iskolaszékeink történetét, ideértve az óvó felügyeletet is, egymást követve közöljük s a mennyiben attól jót várunk, a külföldiek-ről is megemlékezünk.

Az egyes iskolaszékek alapgyűjtő munkásságát s előterjesztését a körülmények szerint közölni fogjuk, valamint egyes gyűléseik jegyzőkönyveinek közlése-re nagy súlyt fektetünk.

Nemcsak a tanulók segélyezése, hanem a tanítók támogatása is buzzaimunk tárgyát képezi s a mint előszeretettel foglalkozunk a földmivelési, kertészeti, méhészeti stb. kérdésekkel, azonképen a tanítóképző, földmives és kertészképző intézetek életrendszerét is hozzászólásunk tárgyává teszszük.

Ugy az elemi, valamint a felső nép és polgáriszkolai oktatást a nevelés alapjára öhajjuk fektetni s kimutatjuk, vajjon hasznos eszközök-e ahhoz a mi iskolai kézikönyveink s megfelelő-e az iskolai élet?

A munka és játék meghonosítása céljából nem egy oly irodványunk lesz, a melyet úgy az iskolai, valamint a gyakorlati élet bizonyára örömmel üdvözöl.

Sürgeljük és elősegítjük az iskolai könyvtárak, szertárak és gyűjtemények felállítását, fejlesztését s a vidék igényeinek megfelelő alkalmazását.

Az iskolai ünnepek lelkesítő céljait szívünkön fogjuk viselni s a hozzánk beküldött jeles beszédeknek a legnagyobb készséggel tért nyitunk.

Általában semmit sem mulasztunk el abból, a mivel elemi népoktatásunkat és annak rendszeres felügyeletét előbbre vihetjük. Munkatársaink és levelezőink nagy száma, a mely — reméljük — iskolaszékeink tiszteletreméltó tagjainak a sorából fog kikerülni, biztosítékul szolgálandó ígéreteink beváltására nézve.

A legeredetibb, leghasznosabb, egyszerűsége legértelmesebb értekezésekre, eszmékre és értesítésekre ennek a lapnak hasábjai számíthatnak. S az az erős akarat, mely a magyar iskolaszékek hű munkáit jellemzi, méltó színben fog feltűnni mindazok előtt, a kik iskolaszékeink lelkes és örvendős működéséhez szép reményeket fűznek.

Közönyünk beosztásával egyrészt a felügyeletnek, másrészt pedig az iskolai élet eszményi és gyakorlati céljainak törekszünk hasznos szolgáltatásokat tenni. S amennyiben ezen törekvésünkben a t. iskolaszékek tapasztalata tanácsos támogatathat, azt az ügy érdekében mindig hálás köszönettel elfogadjuk.

Vállalkozunk tehát a tisztelt és érdemes iskolaszékek hűségesebb fejlesztésére mindazon nemes céloknak, a miket boldogemlékezettü br. Eötvös József, vallás és közoktatásügyi miniszterünk a független polgárokból alkotott iskolaszékek és goodságok utján öhajtott eszközökhöz! Ezen nemes és nagyjelentőségű célok egyik lényeges eszközéül alapítsák meg a tervbe vett »Magyar Iskolaszék« című tanügyi közgazgatási saakközlönyt! Tüntessük fel ennek hasábjain a magyar iskolaszékek hasznos működését a múltban; tisztazzuk jog- és működés-körét, fejlesszük eljárásának kifogaszaladhatatlan módosításait a jelentősebb, hogy ezek által is biztosítsuk iskolaszékeink számára azt a befolyást és általános elismerést, a melylyel kétségkívül felruházandja a jövő. Életbeléptetése végett a z i s k o l a s z é k, mint nő és férfi választott tagokból szervezett testület, a m a g a r s z é r ő l, h a c s a k e g y e g y p é l d á n y r a s z ó l ó e l ő f i z e t é s i n y i l a t k o z a t t a l i s legyen kegyes jelentékeny vállalatunkat oly módon támogatni, hogy Közönyünk első száma már a jövő h5 elején akadálytalanul megjelenhessenek.

A »Magyar Iskolaszék« a kért támogatás mértéke szerint másfél vagy két íven fog minden hó 1-én és 15-én megjelenni. Előfizetési árat kiadónk, H o r á n s z k y Viktor ur négy forintban állapította meg, melyet a szokásos módon fizethetni. Az előfizetésre, vagyis a közöny megalapítására vonatkozó nyilatkozat ö hozzá (VI. A r a d i u t c z a I.) intézendő: a mennyiben pedig eme közlönyt a nagyérdemű iskolaszékek és gondnokságok hivatalos közlönyükbe kívánják tenni, ebbeli becses nyilatkozatukat a szerkesztővel (X. H e d e r v á r y u. 29.) méltóztassanak tudatni! Örömmel jelezhetjük, hogy szóbeli érintkezés után már is több székesfővárosi iskolaszék t. elnökének kedvező ígeretét bírjuk.

Kiváló mély tisztelettel maradtunk
Budapest 1897. nov. 15.

Hornyánszky Viktor,

a »Magyar iskolaszék« kiadója.

Dr. Kerékgyártó Elek,

iskolaszéki tag,
a »Magyar Iskolaszék« felelős szerkesztője.

KÖZGAZDASÁG.

Ingatlanok fogalma.

A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál. —

1. Özv. Kovács Gyuláné Kis Julia, továbbá Kovács Károly és Simon Józsefné mint gyámok eladják 3 hold 1050 négyszögöl területű ondódi földet illető terület Kovács Juliánna Csáki Jánosné, társtulajdonosnak 1000 frt értékben.

2. Pethő Máttyás és neje Szücs Zsuzsánna ujosztásu földjüket megveszik Szepesi Sándor és neje Nyiri Juliánna 450 frtért.

3. Móré György és Móré Mihály ujosztásu földjüket eladják Simon Andras és neje Berséki Juliánnának 855 frtért.

4. Tóth Zsuzsánna, Szalai Istvánné és Porcsin Eszter, Leskó Ferenczné ujosztásu szántó földjüket megveszik Rózsa Bálint és neje Arany Katalin 1400 frtért.

5. Rózsa Sándor vénkerti szőlőjének 150 ö-let tevő részét eladja Szücs Imre és neje Szilágyi Juliánnának 700 frtért.

7. Szigeti Zsuzsánna, István és tsai 7637 kvsz. ondódi földnek 182—192-rész illetőségűket eladják Erdélyi Pál és neje Szilágyi Zsuzsánnának 1800 frtért.

8. Szücs Jujánná Major Istvánné és tsai tulajdonát tevő 3441. sorszámú házat megveszik Boros Mihály és neje Ökrös Eszter 1800 frtért.

9. Balog János és neje Harsányi Eszter megveszik özv. Nagy Józsefné és tsai tulajdonát tevő 704. sorszámú házat ondódi földjével együtt 2800 frtért.

CSARNOK.

Fekete karikák.

Irtá: Kóbor Tamás.

Aztán álmodtam, álmodtam olyan szépet
Ö barátságosan nézett rád, ö érdeklődik irántad ö szeret! Igen, igen érzem, hogy szeret. Legközelebb már köszönteni is fog, majd megál a lépcsőn és beszélgetni fog veled. Aztán, aztán meg is fog látogatni és én istenem, mi minden nem fog következni ebből az áldott virágesebből.

Jöszte elő, kedves tücske, ismét villogtattak. Áldott vagy, hűséges vagy és olyan gyönyörűség dolgozni. Lam, kedvem támadt dalolni is. Egy régi pajkos szerelmi dal jutott hirtelen eszembe és dudolom, dudolom magamban s nem bánom meg soha.

Ha lépteket hallok, futok az ablakhoz. Hátha ö az. S ha közeledik a zaj: ijedten vonulok vissza: hátha ö az!

Onnan kívülről behangzik a déli harangszó. Istenem már dél van! Milyen hamar mulik a boldog embernek az idő. Gyerünk ebédelni. Olyan jó kedvem van s olyan jó étvágyam, hogy — nem, én nem tudok ma ebédelni.

Lépések. Ö ez! Futok az ablakhoz. — Hangok. Az ö hangja. — Gyorsan a függöny mögé.

Vége mindennek, álom volt az egész dél előtt.

Ö volt és mellette járt a büszke, fekete szemű szépség a második emeletről. Selma Dóra, az orfeum-énekesnő és az ö keblén kellett látnom az én fuksziámat.

S amint fölhaladtak az ablakom mellett, hallom, mint nógatja öt a leány. Ugyan jöjjön el ma este is. Biztosan elvárom. — Az ember csak egyszer él.

Ugy van. Egyszer vagy sohasem.

III.
Ölts, ölts, ölts. A vér serkedzik ujjamból, még sem hagyom abba a munkát. Egy mentesség van még; a feledés. Iparkodom kiszárítani az agyvelőmet, a lelkemet Felig-meddig sikerül is. Zsibbadtságot érzek a tagjaimban s emlékezetemben már elmosódnak az ö vonásai.

Közönséges sors az enyém, nagyon Megtörténik rajtam kívül akárhánynyal. Kettén küzdöttünk érte, a másik győzött, mert szebb Bele kell nyugodni.

Csak azok az éjszakák ne volnának olyan hosszúak. A feketeségben kigyulad az ö ragyogó képe és tüzesen égve tör föl szívemben a seb. Sokszor elébe boruiok sirva, koldulva egy csókját, sokszor nyakába ágom és csokolgatom, fojtogatom. Reggel ismét józan vagyok. Józan és egészséges.

S érzem, hogy a vívódás nemsokára végleg megszűnik. Szaradok, öregszem, mindennap egy esztendő. Vén lezsek és a véneknek nincsenek szerelmi kinjai.

Vagy egy hónap mult el. Nem láttam azóta. Csak éjszaka, késő éjszaka gyakran hallottam kopogó lépteit a lépcsőn s valami női ruha suhogását s női hangnak fojtott kacagását.

Selma Dórát azonban gyakran láttam. Az ö látásának köszönhetem sivar gyógyulásumat. Hisze ö olyan szép, olyan viruló, olyan egészséges és olyan előkelő, hogy csak rossz izlés mellett vethette volna rám a szemét. Gyöngébb vagyok, alárendelem magamat.

Kopogás. — Szabad.

Eremben megfagy a vér. Majd fölforrégy gyűlöletben. Szeretnék rárohanni, szeretném megfojtani. Szenségtörés. kegyetlenség ide bejönni hozzám, gúnyképen az ügyefogyott legyőzött elenfeluek.

Es le vagyok bűvölve, mint a madár a kigyó pillantásától. Nyájasan köszönt, barátságosan beszélget, mintha nem is tudna semmiről. Igaz, hiszen nem is tud semmiről.

Egy piros pluche-színházi köpenyt hozott azt igazítsam meg neki. Ezt is el kell tünnöm. Én varrjam a ruhát, melylyel szépségét emeli.

De hol van a szépség? — Ah, hisz ez rut esalás ámitás! Az ö szemel körül is ott vannak a fekete karikák, melyek engemet elcsúfítanak, az arca ráncos, kiélt, utálatosan szürke. Reggeli pongyolában a termelt rozoga, vézna, csontváz, a haja kopott, fenytelen... Hát ez elől hátráltam meg én? ha most betoppanna hozzánk a férfi s látna bennünket szemtől szembeállva, ezt a leszerelt szemfényvesztőt s engem — miy nagy volna a győzedelmem!

Jól van, kisasszony, a köpeny meglesz! De most már én is kiállok a porondra!

(Vége köv.)

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 76.

Bérlét 60.

Szerdán, 1897. évi december hó 15-én először:

Katona dolog.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták Gascogne és Igloand. Fordította Martos Ferencz.

Személyek:

Lestamboudsis, közjegyző	Szentes J.
Laurence, a felesége	F. Csigházy E.
Genovéve, Laurence leánya	Fái F.
Manilloz, első segéd a közjegyzőnél	Tanay F.
Marinette, tánczosnő	Kiss Irén.
Cazalon asszony	Csügényi V.
Lagriffoul, ezredes	Fenyéri Mór.
Eszpidoritó	Szathmáry A.
La Dreuillette, hadnagy	Vidor Dezső.
Pardigeon) hadnagyok	Ungváry Vilmos.
Jassenot)	Szerfőzy György.
Touffuilles, fogadós	Püspöky Imre.
Armalie, szobaleány	Cserényi Adél.
Gyakornok a közjegyzőnél	RácZ Dezső
Josephine szobaleány Lestamboudisnál	
Paraszt baka	Makrayné A.
1.) közkatona	Makray Dénes
2.) közkatona	Pálly B.
	Városi J.

Holnap Caütörtökön 1897. decz. 16-án

másodszor

Katonadolog.

Nyílt-tér.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben., Alsó-Ausztria, az anti-rheumatikus és antiarthritikus vértisztító-teák feltalálójának. Köszvény és rheumatismus elleni vértisztító.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azért történik, mivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben szolgálataiért, melyet vértisztító teáj. által kinzó rheumatismus szenvedé-eimben teljesített, köszönetemet kifejezni, és aztán, hogy másokat is, kik ezen irtózatos betegségbe esnek, eme kitűnő teára figyelmeztessem. A kinzó fájdalmakat, melyeket teljes 3 évig minden időváltoztatásnál az összes tagjaimban szenvedtem és a melytől semmiféle gyógyszer, sem a Badeni kénfürdők meggyógyítani nem tudott — nem vagyok képes leírni. Almatlanul hanykolódtam ágyamban, étvágyam szemlátomást elmult, kinézésem egészen ehomályosult és egész testem elfogyott. A fenti tea 4 heti használata után fájdalomtól teljesen megszabadultam nemcsak és még most is, miután már 6 hét óta nem iszom teát, egészséges vagyok, testi erőm is megjavult. Erős a meggyőződésem, hogy mindenki, a ki hasonló bántalmaknál ezen teánál keresi menedékét, annak feltalálóját Wilhelm Ferencz urat, úgy mint én, áldani fogja.

Kitűnő tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófné
alezredes neje.

Karácsonyi ajándékul:

I blousra 4 mtr. selyem 1.08

I ruhára 6 „ ^{dupla szőles} _{posztó} 1.—

Egyes ruhákra finom maradékok

féltárban.

Kendők, kötények, keztük.

Női kézimunkák

nagy választékban

Boros Testvérek

DEBRECZEN, Kossuth-utca 3. sz.

A legszebb ajándékok

megérkeztek és

dus választékban

kaphatók

Löfkovits Arthur

órák, ékszerész
és vésnök

műtermében

Debreczen,

Főpiacz.

A Tóby örökösök közös tulajdonát tevő következő ingatlanok u. m.

1. A debreczeni 2477. sz. tjkvben foglalt 1783. sorszámú ház utáni mintegy 12 hold **ondódi föld.**

2. Az ugyanazon számú tjkvben foglalt, mintegy 18 hold tanya épületekkel ellátott **ujosztású föld.**

3. Az ugyanazon és a 3729 sz. tjkvben foglalt s pajtával ellátott mintegy 2000 □ öl területű **postakerti szőlő.**

4. A h.-bőszörményi 13787 sz. tjkvben foglalt mintegy 78 hold tagosított **rétiföld;** és

5. A h.-bőszörményi 41 sz. tjkvben foglalt pajta és pinczéval ellátott **homokkerti szőlő**

eladó.

Értekezhetni Debreczenben az örökösök megbizottja **Dr. Megyery Pál** ügyvéddel Széchenyi utca 1778 sz. alatt.

Palaczkboraink helyben minden jobb üzletben kaphatók.

Legfinomabb palaczk borok,

COGNAC, RUM és TEA

különlegességek

Palugyai és Társa cégénél

Budafok, Promontor.

**Vidéki megrendelések pontosan
eszközöltetnek.**

Minta borok 30 literes hordókban

legelőszobban szállítattnak.

Napontai vagy postai szállítás vidékre.

Calderoni és Társa

BUDAPEST, Váci és Deák-utca sarkán.

Színházi látcsövek alumíniumból, legkülönbözőbb kiállításban, kitűnő üvegekkel, börtokban vagy elegáns peluche zacskóban. Női látcsövek fogantyúval. Legújabb Zeus-féle távcsövek. **Tábori, vadász és verseny távcsövek** legújabb átalakítással a tirage rapide. Salon lorgnettek Orrcsiptetők és szemüvegek arany, ezüst, teknősbékacontkeretben legjobb üvegekkel. **Steroscop** szekrények. **ANEROID** légsúlymérők, **Terem** és **ablakhőmérők** diszes kivitelben. **Rajzeszközök.**

Fényképezeti készülékek stb. dús választékban.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek

1276/1897. v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 28905.—1897. P. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Dr. Freund Jenő ügyvéd részére ifj. Kovács István ondódi lakostól 200 frt és 100 frt tőke, ennek 1893. évi szept. hó 15-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 121 frt 62 kr. perköltség erejéig a már fizetett összeg betudásával 1896. évi nov. hó 12-én bíróilag lefoglalt és

477 frtra becsült lovak, tehén, sertések, és terményekből álló ingóságok **1897. évi decz. hó 29-én d. e. 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben az ondódi bérlet tanyáján megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1897. évi decz. hó 1-én.

Bódogh Zsigmond

bir. kiküldött.